

Тема 4. Формування громадських просторів залежно відповідно до різних вікових категорій, маломобільних груп населення

1. Громадський простір як складова історичного центру.
2. Пішохідна вулиця як елемент громадського простору.
3. Формування громадських просторів для маломобільних груп населення.
4. Принципи проектування громадських просторів для дітей

Історичними прототипами пішохідних вулиць з суспільно-торговими і рекреаційними функціями стали:

- міські пішохідні рекреаційні простори для відпочинку і прогулянок (набережні, міські бульвари, сади і сквери);
- міські простори з торговими функціями (криті торгові ряди і галереї, середньовічні вулиці-мости з торговими лавками, торгові пасажі, ринкові і ярмаркові площі).

Пішохідні вулиці зіграли помітну роль в загальному розвитку міської культури XX століття і в першу чергу західноєвропейських країн. Як середньовічний ярмарок, де протікали разом з торгівлею багато інших функціональних процесів, був певним енергетичним центром в житті європейського міста і його околиць, так і пішохідні вулиці ставали торговими і культурними центрами міста, місцями спілкування городян, прогулянок туристів. З одного боку, пішохідна вулиця стала основою розвитку міської культури другої половини XX століття, відображенням соціокультурних ідеалів суспільства. З іншого боку, з появою пішохідних вулиць місто отримало певний поштовх у своєму соціокультурному розвитку [1].

Один з найяскравіших прикладів - Копенгаген середини XX ст. Ідею пішохідних вулиць там розвивав молодий ще датський архітектор, майбутній класик урбаністичної думки Ян Гейл, - «Багато датських вулиць все одно стануть пішохідними, причому щонайдовшими в Європі і неймовірно привабливими для туристів».

Але спершу данці були проти: вони стверджували, що тут занадто холодно, щоб змінити теплий автомобіль на пішу прогулянку, що обідати вони хочуть удома, а не в кафе; комерсанти боялися, що такі заходи приведуть до пустинності вулиць, що поставить під загрозу їх бізнес. Ефект, зрозуміло, був абсолютно протилежним.

Сьогодні в Копенгагені живе 560 тисяч чоловік. Щонайдовшу пішу торгову вулицю Строгет відвідують 80 тисяч чоловік в добу влітку і 43 тисячі взимку (хоча в районі не живе і семи тисяч чоловік). Ця вулиця тепер входить в тридцятку світових лідерів за вартістю оренди нерухомості, там більше ста магазинів і чверть сотні кафе і ресторанів.

В основі будь-яких пішохідних ідей лежить ідея про те, що вулиця - не тільки транзитний коридор, по якому переміщуються люди, машини і вантажі з пункту «А» в пункт «Б», але ще й суспільний простір, місце комунікації, розвитку культури і бізнесу.

Зазвичай виділяють основні п'ять функцій пішохідних вулиць – транзитну, торгову, рекреаційну, соціальну і культурно-просвітницьку.

Торгова пов'язана з тим, що люди, гуляють по вулицях, приносять більше грошей бізнесу. Більшість покупок в місті відбувається не людьми, які спеціально приїхали за покупкою, а тими, хто звільнився після якоїсь справи і затримався тут - через голод, спілкування, через наявність вільного часу або тому що сам простір вулиці привабливий. Таким чином, пішохідна вулиця стимулює економічний розвиток міста.

Рекреаційна, соціальна і культурно-просвітницька функції ще більш очевидні. Пішохідна вулиця стає місцем зустрічей, прогулянок, побачень, відпочинку, розваг. Тут концентруються не тільки бізнес, а й культурні установи, зручно проводити свята і фестивалі.

Соціальна функція вулиці надзвичайно важлива. Не дарма французький філософ Жан Бодрійяр порівнює сучасне індустріальне місто з величезною транспортною розв'язкою, де все рухається в паралельних напрямках, ніхто ні з ким не перетинається, не зустрічається. Це призводить до загальної байдужості. Розмірковуючи від протилежного: уникнути цього можна, лише якщо простір провокує комунікацію, а не захищає від неї. Тут, звичайно, мова йде не тільки про саму комунікацію, а й про її якість. Архітектурний критик Григорій Ревзін порівнює хорошу вулицю з театром. Тут у городянина з'являється функція не тільки присутності, але і самопрезентації. Тут народжується явище міської моди.

Пішохідні вулиці класифікуються :

За належністю до територіальної зони:

- суспільно-діловій;

- житловій;
- рекреаційній;

За переважаючим видом діяльності:

- шлях переміщення;
- точка надання послуг;
- місце зустрічі;
- місце відпочинку та розваг;
- заняття спортом;

За функціональним зонуванням:

- із зоною озеленення в центральній частині;
- з транзитною пішохідною зоною в центральній частині;

За розміщенням відносно рівня землі:

- наземні;
- надземні;
- підземні;

В більшості країн світу вдосконалення пішохідних комунікацій давно обрано пріоритетним напрямком реконструкції міст. Лідерами в області гуманізації транспортної системи міста являються більшість країн Західної Європи, Великобританія, США, Канада, Нова Зеландія, Австралія.